

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.I.20.790/2011/7. szám

A Debreceni Ítéltábla a dr. Szeszák Gyula (címe) ügyvéd által képviselt felperes neve (címe) felperesnek, a dr. Porcsalmy Gergely Csanád ügyvéd ügyintézője mellett a dr. Porcsalmy Gergely Csanád Ügyvédi Iroda (címe) által képviselt I.rendű alperes neve (címe) I. rendű, II.rendű alperes neve (címe) II. rendű, III.rendű alperes neve (címe) III. rendű, IV. rendű alperes neve (címe) IV. rendű és V.rendű alperes neve (címe) V. rendű alperesekkel szemben személyiségi jog megsértése miatt indított perében a Hajdú-Bihar Megyei Bíróság 5.P.21.556/2011/8. számú ítélete ellen a felperes részéről 9. sorszámmal előterjesztett, valamint Pf.3. és 4. sorszámmal kiegészített fellebbezés folytán meghozta a következő

ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg 15 napon belül az alpereseknek személyenként 50 000 (ötvenezer) Ft másodfokú perkoltséget és térítsen meg az államnak - az illetékes állami adóhatóság felhívására az abban megjelölt módon és határidőn belül - 180 000 (egyszáznyolcvanezer) Ft le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás:

A felperes 1991. és 2005. évek között Város polgármestere volt.

.... Város Önkormányzatának Képviselő-testülete a 46/2000. (IV.17.) KT határozatában úgy rendelkezett, hogy a képviselő-testület pályázatot nyújt be a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztériumhoz a mezőgazdasági célú belvízhálózat létesítményeinek

támogatása céljából. A 93/2000. (IX. 4.) KT határozat szerint a beruházás 42 412 000 Ft költségének 40 %-át önerőként az önkormányzat biztosítja. 2000. szeptember hó 11. napján Város **Polgármesteri** Hivatala, valamint a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium között támogatási szerződés jött létre a közcélú vízberendezési beruházások megvalósítására, amelyhez az önkormányzat 25 447 000 Ft vissza nem térítendő támogatást kapott. A képviselő-testület a 126/2000. (IX.27.) KT határozatában a generál-kivitelezési munkák elvégzésével a **"X"** Építőipari Rt-t bízta meg, az építési szerződés megkötésére 2000. december hó 1. napján került sor bruttó 42 410 000 Ft díj kikötése mellett 2001. július hó 31. napi teljesítési határidővel. A szintén ezen a napon megkötött szerződés szerint a vállalkozó a külterületi csatorna felújítási szakaszán naponta 5 Ft/m² használati díjat fizet 2000. december hó 1. és 2001. július hó 31. napjai között.

A vállalkozó 14 137 500 Ft-ról 2000. december hó 4. napján állította ki számláját, amelyből az önkormányzat 2001. január hó 4. napján az átutalt támogatásnak megfelelő 8 483 000 Ft-ot teljesített. A műszaki átadásra 2001. június hó 18. napján került sor, a vállalkozó aznap állította ki 28 272 500 Ft-ról a számláját, amiből az önkormányzat az FVM támogatásnak megfelelő 16 964 000 Ft-ot fizetett meg. A különbözetet a felek a területhasználati díjba számították be.

Mivel a fenti munkák részben átfedték az.... autópálya és a számú útt elkerülő szakaszának vízépítési munkáit, a felperes egyeztetéseket folytatott a **N. A.** Rt-vel, majd 2001. április hó 20. napján Város Önkormányzata és a **N. A.** Rt. között megállapodás jött létre, amely szerint az önkormányzat által megépítésre kerülő munkából az ... autópálya és a....-ös út víztelenítése miatt is szükséges 17 000 000 Ft + ÁFA részre a kijelölt alvállalkozó számlát nyújthat be a fővállalkozónak, aki azt a felek közös elfogadó nyilatkozatának kibocsátása után 30 napon belül kifizeti. A szerződést az önkormányzat részéről a felperes írta alá ellenjegyzés nélkül. 2002. január hó 3. napján a **N. A.** Rt. megbízásából a **"B"** Rt. fővállalkozó és a **"X"** Építőipari Rt. alvállalkozó között szerződés jött létre az átfedést eredményező csatornák rekonstrukciós építési munkálataira bruttó 21 250 000 Ft díj kikötése mellett, amely 2002. február hó 1. napján kifizetésre került.

A képviselő-testület a 143/2004. (X. 25.) KT határozat értelmében nem fogadta el **M. J.** képviselő által benyújtott interpellációra adott választ. Az alpolgármester II. rendű alperes, az elnök III. rendű alperes, valamint a IV. és az V. rendű alperesekből álló vizsgáló bizottság 2004. november hó 24. napján kelt jelentése szerint a rendelkezésre álló okiratok semmilyen felhatalmazást nem tartalmaznak arra, hogy a polgármester az önkormányzat nevében a **N. A.** Rt-vel szerződést kössön a képviselő-testület engedélye nélkül, amely szerződés nem is került iktatásra. A **N. A.** Rt-vel aláírt megállapodás nem lehetett része az FVM-es pályázatnak, és a bizottság nem talált adatot arra, hogy ez az önerő kiváltását jelentette volna, mert e célt szolgálta a használati díj, de a képviselő-testülettől erre sem volt felhatalmazás. A vizsgáló bizottság szerint a felperes az interpellációra adott válaszában valótlan tényeket állított. Az, hogy a **"B"** Rt. 17 000 000 Ft+ÁFA összeget utalt át a **"X"** Rt. részére, s a vállalkozási szerződés ugyanarra a munkára lett megkötve, amelyet az FVM-es pályázat alapján már elkészítettek, felveti a bűncselekmény gyanúját.

A képviselő-testület a 166/2004. (XI. 29.) KT határozatában ezt a jelentését elfogadta, és ügyészségi vizsgálat mellett döntött, ám a Hajdú-Bihar Megyei Főügyészség tájékoztatása szerint a fenti magánjogi szerződés törvényességének ügyészségi vizsgálatára hatáskör hiányában nincs lehetőség.

2005. szeptember hó 7. napján az I. rendű alperes hűtlen kezelés miatt tett feljelentést, mert alapos a gyanú arra, hogy ismeretlen tettesek a belvízkárok megelőzését szolgáló, vissza nem térítendő támogatásokat nem jogszerűen használták fel. Mellékelte **M. I.** és kilenc társának 1999. július hó 7. napján a felpereshez írt panaszát, a II. rendű alperesnek a felpereshez intézett interpellációját és a felperes válaszát, a TIVZIG HT.3534/76/2002. számú kötelező határozatát, a kötelezés végrehajtásának 2003. szeptember hó 23. napi ellenőrzési jegyzőkönyvét, **M. I.**-nak a TIVZIG Hatósági Osztályához intézett panaszbeadványát és egy vízügyi szakvéleményt. A feljelentés kiegészítése alkalmával csatolta a támogatási szerződést, a műszaki ellenőrrel kötött vállalkozási szerződést, a generálépítési szerződést, a munkálatok átadás-átvételéről készült jegyzőkönyvet, a vállalkozó számláit, a használati díjra vonatkozó megállapodást, a kompenzáló levelet, az.... autópályával érintett számú főközlekedési út belvízcsatorna felújításának igazolását és az erre vonatkozó számlát.

A Hajdú-Bihar Megyei Rendőr-főkapitányság Gazdaságvédelmi Osztálya a nyomozást a felperessel szemben folytatta (340-180/2005.bü.), melynek során a feljelentő I. rendű alperes nem került meghallgatásra. A nyomozó hatóság tanúként hallgatta ki az V. rendű alperest, aki a belvízhálózattal kapcsolatos munkálatokról ekkor nem nyilatkozott, továbbá a IV. rendű alperest, aki előadta, hogy tagja volt a vizsgáló bizottságnak, amely által készített jelentés a fentieket tartalmazta. A III. rendű alperes tanúvallomása szerint a vizsgáló bizottság elnöke volt, amelynek jelentése tartalmazta, hogy a felperes a képviselő-testület tudta nélkül írta alá a **N. A.** Rt-vel a megállapodást. A II. rendű alperes tanúvallomásában előadta, hogy a Hajdú-Bihar Megyei Vízügyi Felügyelet kötelezése alapján került hozzá az a megállapodás, amit az önkormányzat nevében a felperes kötött a **N. A.** Rt-vel, s miután az interpellációra adott választ nem fogadták el, került sor a vizsgáló bizottság felállítására, amelynek tagja volt. A jelentés rögzítette, hogy a megállapodást a felperes a képviselő-testület felhatalmazása nélkül írta alá, továbbá valótlan állított annak kijelentésével, hogy a megállapodás az FVM-es pályázat részét képezi. A képviselő-testület ügyészségi eljárást kezdeményezett, de az ügyészség nem vizsgálta ki az ügyet hatáskör hiányában.

A Hajdúböszörményi Városi Ügyészség a felperest és egy társát jelentős vagyoni hátrányt okozó hűtlen kezelés büntetével vádolta meg (B.419/2006.). A Hajdúböszörményi Városi Bíróság előtt folyamatban volt büntetőeljárásban (B.100/2006.) tanúként hallgatták ki a II-IV. rendű alpereseket, akik a fenti tartalommal tettek vallomást. A szintén tanúként kihallgatott V. rendű alperes úgy nyilatkozott, hogy miután a képviselő-testület nem fogadta el az interpellációt, vizsgáló bizottságot hozott létre, amely három problémát észlelt, úgymint a hatáskör túllépését 300 000 Ft-ot meghaladó kötelezettségvállalás miatt, továbbá a megállapodás iktatásának hiányát és a munkálatok hiányos elvégzését. A bíróság 2010. február 10. napján a felperest a hűtlen kezelés büntetétének vádja alól felmentette (9.B.100/2006/51.), mert ugyan történt kötelezettségszegés a részéről, de

annak nem volt büntetőjogi relevanciája. A Hajdú-Bihar Megyei Bíróság, mint másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet helybenhagyta (2.Bf.410/2010/6.). A végzés indokolása szerint bár többféle bűncselekmény gyanúja is felvetődött, nem bizonyítható a ténylegesen elvégzett munka műszaki tartalma, hogy történt-e kétszeres számlázás, ahogy az sem, miszerint az önkormányzatot érte-e kár.

A felperes módosított keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperesek megsértették a jóhírnév védelméhez fűződő személyiségi jogát, amikor vele szemben közvetlenül vagy közvetve súlyos bűncselekmény vádjával utóbb alaptalannak bizonyult büntetőeljárást kezdeményeztek. Az alpereseket a **"Y"-ben** és annak internetes kiadásában saját költségükön közzétett nyilatkozatban kérte elégtétel adására, valamint 3 000 000 Ft nem vagyoni kártérítés és annak késedelmi kamatait egyetemleges megfizetésére kötelezni.

Az alperesek a kereset elutasítását kérték elsődlegesen a követelés elévülése miatt, de érdemben is vitatták azt.

Az elsőfokú bíróság a 8. sorszám alatt meghozott ítéletében a felperes keresetét elutasította és kötelezte őt, hogy fizessen meg 15 napon belül az alpereseknek személyenként 50 000 Ft perköltséget, valamint térítsen meg az államnak külön felhívásra 180 000 Ft le nem rótt kereseti illetéket.

Határozatának indokolása szerint a jóhírnév védelme minden személyt megillet. Megsértése felróhatóságtól, jó- vagy rosszhiszeműségtől függetlenül megállapítható akkor, ha valaki valamilyen személyt érintő közlést tesz, amely tényállítást fejez ki, amennyiben az objektíve valótlan, és ezáltal alkalmas az érintett értékelésének hátrányos befolyásolására. A bírói gyakorlat szerint a büntető feljelentés önmagában nem jogellenes, és nem valósítja meg a személyiségi jog megsértését, ha nem tartalmaz indokolatlanul sértő, lejárató kijelentéseket. Nem alapozza meg a feljelentő kártérítési felelősségét az sem, ha azt a személyt, akit a feljelentő - az ügy körülményei alapján - a bűncselekmény elkövetésével gyanúsított, a büntetőeljárás során felmentik. Az eljárás során tett nyilatkozatok akkor sem alkalmasak a személyhez fűződő jog megsértésének a megállapítására, ha utóbb e kijelentések a bizonyítási eljárás alapján nem minősültek valónak, feltéve, hogy a tényállítások indokolatlanul nem sértőek, bántóak, illetve durván sértő kifejezést nem tartalmaztak (BDT 2006/1429., BH 2002/223., BH 2004/357., BH 2009/214.)

Az I. rendű alperes által tett feljelentés nem minősülhetett jogellenesnek még akkor sem, ha az egyébként ismeretlen személlyel szemben tett feljelentés a felperes büntetőjogi felelősségét vetette volna fel. A feljelentésben foglaltak nem tartalmaztak indokolatlanul bántó, sértő, durva kifejezéseket, ahogy annak megtétele nem volt eleve rosszhiszeműnek tekinthető, figyelemmel arra is, hogy a jogerős büntetőítélet bizonyítottság hiányában mentette fel a felperest.

Annak személyiségvédelmi szempontból nem volt jelentősége, hogy a feljelentéshez mellékelte az I. rendű alperes jogszerűen szerezte-e meg, mert azok nem voltak valótlan tartalmúak.

A felperes csak állította, de semmivel nem bizonyította, hogy a II-V. rendű alperesek kérték meg az I. rendű alperest a feljelentés megtételére, valamint a csatolt iratokat is ők adták át a részére, amely körülmény annak valósága esetén sem alapozott volna meg az oldalukon jogellenes magatartást, ugyanis a feljelentés megtétele sem volt jogellenes, azt maguk is megtehették volna (BDT 2007/1664.). A II-V. rendű alperesek büntetőeljárásban tett tanúvallomása sem alapozhatta meg a személyiségi jog megsértésének megállapítását, mert azok nem voltak sértőek, bántóak, durvák, továbbá nem eredményezték az eljárás elhúzódását sem. Mivel a felperes a keresetében az alperesek jogellenes magatartását a büntetőeljárás megindításához való hozzájárulásukban jelölte meg, annak nem volt jelentősége, hogy a nyomozó hatóság vádemelési javaslatról szóló értesítése miatt szivárgott ki és kinek a hibájából.

A felperes nem tudta bizonyítani, hogy az alperesek jogellenes magatartásukkal megsértették a jóhírnévhez fűződő személyiségi jogát, ezért az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította és a felperest a pervesztessége miatt kötelezte az alperesek perköltségének a megfizetésére, valamint a le nem rótt kereseti illeték megtérítésére.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben az ítélet megváltoztatásával a keresetének történő helyt adást kérte. Az ellene folyamatban volt büntetőeljárásra a bizottsági jelentés megállapításai szolgáltattak alapot, amelyek valóságtartalmával összefüggésben az elsőfokú bíróság nem foglalt állást, csupán a megfogalmazás módja miatt mondta ki, hogy az eleve nem alkalmas a jóhírnév sérelmét előidézni. Az Alkotmánybíróság 36/1994. (VI. 24.) AB határozatára hivatkozással kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság által felhívott eseti döntések törvényrontóak, a perbeli esetre nem is alkalmazhatóak, ellenkező esetben zöld utat kapnának azok a rágalmozók, akik valótlan állításaikat szalonképes formában fogalmazták meg. A Ptk. 78. §-ának (2) bekezdése szempontjából minden kifejezőmódot közlésnek kell tekinteni, és a hírnévrontás megállapítására a közlés tartalma ad alapot, amely elhallgatás útján is bekövetkezhet. Végezetül kifogásolta a felperes személyes meghallgatásának a hiányát és a tárgyalás légkörét, valamint az alperesek jogi képviselője részére adott megbízás körülményeit és az alperesek javára megítélt perköltség összegét. A felperes személyes észrevételében kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság nem foglalkozott a II-V. rendű alperesek által tett tanúvallomások tartalmával, azok valótlanosságával, és továbbra sem elfogadható a számára az I. rendű alperes azon állítása, miszerint a feljelentéshez melléklet iratokat csak ismerősi kapcsolat révén szerezte be.

Az alperesek a fellebbezési ellenkérelmükben az első fokú ítélet helybenhagyását kérték lényegében annak helyes indokai alapján. A javukra megítélt perköltséggel összefüggésben utaltak arra, hogy már a tárgyalás előtt történtek az ügyvédi megbízással kapcsolatos megbeszélések, s a megítélt összeg a kifejtett tevékenységgel arányos volt.

A keresetet elutasító első fokú ítélet ellen előterjesztett felperesi fellebbezést, melyben az első fokú ítélet megváltoztatásával az alperesek kereseti kérelme szerinti marasztalását kérte, az ítélet tábla nem találta alaposnak.

Az elsőfokú bíróság a perben a szükséges és elégséges körben lefolytatott bizonyítási eljárásban beszerzett bizonyítékokat a Pp. 206. §-a (1) bekezdésében írtaknak megfelelően helyesen, okszerűen és összességükben értékelve érdemben helytálló tényállást állapított meg, amiből levont jogi következtetéseivel is egyetértett az ítéletábra.

Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolása kiegészítésre szorul, ugyanis az alperesek elsődlegesen elévülésre hivatkoztak, amely védekezés ellenére az elsőfokú bíróság - az ítéletének indokolásából megállapíthatóan - az igényt nem találta elévültnek, ám erre vonatkozóan nem élt indokolással. Ezt pótolandó, az ítéletábra az első fokú ítélet indokolását a következőkkel egészíti ki:

A személyhez fűződő jogsértésre alapított perekben az érvényesíteni kívánt jogkövetkezményeket illetően a kereseti kérelem a Ptk. 84. §-a (1) bekezdésének a-e) pontjain alapulhat. E szankciók közül a Ptk. 84. §-a (1) bekezdésének a-d) pontjaiban meghatározott jogkövetkezmények objektív szankciók, míg az e) pont szerinti kártérítési igény szubjektív, kötelmi igény. Ez azt jelenti, hogy a Ptk. 84. §-a (1) bekezdésének a-d) pontjában meghatározott jogkövetkezmények a személyiségi jog, mint abszolút szerkezetű jog sérelméhez kötődnek, amely objektív jogkövetkezmények esetében nincs szó elévülésről. Az e) pont szerinti kártérítési igény egy, a Ptk. 339. §-án is alapuló relatív szerkezetű kötelmi igényt jelent, ezért kizárólag a kártérítési igény vonatkozásában merülhet fel az elévülés kérdése. Az elsőfokú bíróság elfoglalt jogi álláspontjából következően a kártérítési igénnyel érdemben nem foglalkozott, ám megjegyzendő, hogy ennek az igénynek az előterjesztése is elévülési időn belül történt.

Az első fokú ítéleti indokolás jogi érveit az ítéletábra mindenben osztotta, a fellebbezésben hivatkozottak miatt azonban kiemeli a következőket:

A Ptk. 78. §-ának (2) bekezdése szerint a jóhírnév sérelmét jelenti különösen, ha valaki más személyre vonatkozó, azt sértő, valótlan tényt állít, híresztel, vagy való tényt hamis színben tüntet fel. A jóhírnév sérelme és a sajtó-helyreigazítási igény tényállásainak azonos elemei: a valótlan tények állítása, híresztelése, vagy való tények hamis színben való feltüntetése, azonban a jóhírnév sérelme többletelemet is hordoz; nevezetesen a közlésnek ebben az esetben sértőnek is kell lenni.

Az elsőfokú bíróságnak a fellebbezésben hivatkozottakkal szemben nem kellett vizsgálni a bizottsági jelentés tartalmát. A büntetőeljárás kezdeményezése e bizottsági jelentés tartalmának felhasználásával történt. Az EBH 2002/624. szám alatt közzétett határozat tartalma szerint valamely hatóság előtti eljárás kezdeményezése, így a büntetőfeljelentés megtétele önmagában személyiségvédelmi per megindítására nem ad alapot. A megindult eljárás keretében döntendő el ugyanis, hogy a feljelentésben foglaltak alaposak vagy alaptalanok. Ezen elvi bírósági határozaton alapul a felperes fellebbezésében kifogásolt BDT 2006/1429. szám alatt közzétett jogeset, amely a felperesi vélelemmel szemben nem írja felül a Ptk. 78. §-át, mivel a fellebbezésben állítottakkal szemben az „eltulajdonított” állítás ugyanolyan jogsértő annak alaptalansága esetén, mint a „lopott” állítás.

A BH 2002/352. szám alatt közzétett eseti döntés az első fokú ítéletben nem került felhívásra. A BH 2004/357. szám alatt közzétett eseti döntés felhívása a perbeli esetben adekvát volt, az pusztán azt tartalmazza, hogy a feljelentésben foglaltakkal összefüggésben, miután az ismeretlen tettes elleni gyanú megfogalmazásakor a felperes személyét indokolatlanul sértő kijelentést az nem tartalmazott, a jóhírnév védelméhez fűződő személyiségi jog megsértése nem állapítható meg.

A fellebbezés 3. pontjában kifejtetteket az ítéletábra osztja azzal, hogy tényállítás esetén a közlésnek még a fellebbezésben írtakon túl sértőnek is kell lennie.

A 4. pontban kifejtettekkel kapcsolatban az ítéletábra szerint eljárásjogi hiba az elsőfokú eljárásban nem történt. A személyiségi jogsértés megállapításához elegendő annak bizonyítása, hogy a másik fél magatartása a jog által védett személyiségi érdekkörbe történő behatolást jelentett, személyiségi alanyi jogot sértett. Ha ez beigazolódott, a másik félnek kell a tényállítások valódiságát bizonyítania. Az elsőfokú eljárás során a felperesi képviselő kifejezetten úgy nyilatkozott, hogy az alperesek jogellenes magatartását a rendelkezése álló büntetőeljárás adataira alapítja, és ezzel kapcsolatban mást előadni nem kíván. Ebből következően a felperes személyes meghallgatásának a hiánya nem valósított meg eljárásjogi szabálysértést.

A fellebbezés 5. pontjával kapcsolatban megállapítható, hogy annak nem volt akadálya és jogszabálysértést sem valósított meg, hogy a II-V. rendű alperesek közokiratban (tárgyalási jegyzőkönyvben) adtak megbízást az I. rendű alperest már képviselő ügyvéd részére. Ennek megfelelően az elsőfokú bíróság által mérsékelt összegben megállapított és kellően megindokolt első fokú perköltség összege sem tekinthető túlzottnak.

A kifejtettek alapján az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét az elévülésre vonatkozó és a fellebbezés szükségeltette kiegészítéssel a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A fellebbezés eredménytelen volt, ezért a felperes Pp. 78. §-ának (1) bekezdése értelmében köteles a jogi képviselővel eljáró alperesek javára perköltséget fizetni, melynek összegét az ítéletábra a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-a (2) bekezdésének a) pontja és (5) bekezdése alapján, de a (6) bekezdés szerint a közös jogi képviseletre és a kifejtett tevékenységre tekintettel mérsékelt összegben határozta meg; a teljesítési határidő a Pp. 217. §-ának (1) bekezdésén alapul. A per tárgyi illeték-feljegyzési jogos volta (az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 62. §-a (1) bekezdésének f) pontja) miatt le nem rótt fellebbezési eljárási illeték megtérítésére a pereszes felperes az Itv. 74. §-ának (3) bekezdése értelmében irányadó, a költségmentesség bírósági eljárásban való alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. §-ának (2) bekezdése alapján köteles.

Debrecen, 2012. április hó 19. napján

dr. Csikiné dr. Gyuranecz Márta sk. a tanács elnöke, dr. Bakó Pál sk. előadó bíró, dr. Szűcs Lajos sk. bíró

A kiadmány hitelűl:

- kiadó -